

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci Arias, Societatis Iesv Theologi, Tractatus
Tres spirituales**

Arias, Francisco

Coloniæ Agrippinæ, 1603

Cap. 28. De mortificanda lingua, quoad detractationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59574](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59574)

DE MORTIF. VOLVNT. 111

Scriptura diuina dicit. *Vena vitæ, os in* **Prm. 10.**

si, ex eo enim procedunt verba conciliantia salutem, & vitam spiritalem, qui audiunt. Si cui prædium sit fertile, experientiaque didicerit, accessione culturæ vberissimum reddere fructum, quanto studio & diligentia illud inuisere, omnibusque rebus necessarijs, vt maiorem semper fructum ferat, instruere solet? Lingua bona prædium est spirituale & diuinum, quod si seruus Dei sedulo excolat, nobilissimos virtutum meritorumque fructus refundet. Omni ergo cura illud custodiat, herbas prauorum colloquiorum in eo extirpet, bonorumque & spiritalium verborum semina in illud inijciat, miserationumque & consolationum cælestium participem animam suam reddet secundum illud sapientis: *De fructu oris homo satiabitur bonis*, hoc est, quæ bonæ linguæ vsu promeretur.

CAPVT. XXVIII.

*De mortificanda inordinatione lingue
in detractione,*

Z 5

Qvo.

¶ II PARS TRACTATUS

QUONIAM deinceps agendum est de ratione mortificandi linguam inordinationes vel abusus, hoc primo sciendum est, nos non agere de inordinationibus, quae peccati mortalia & testimonia falsa, ac detractiones de grauibus criminibus, quibus homines redduntur infames; nam praesens tractatus pro seruis Dei scriptus est, qui dudum per poenitentiam tales lapsi expiati sunt. Agemus ergo tantum de leuioribus linguam inordinationibus, in quibus etiam pii per incuriam vel tepiditatem delin-
bi solent. Haec enim mortificatione non habent, tum quod ab ijs neglecta proclius est lapsus in vetera peccata lethalia, iam semel deserta & depol-
ta, tum quod progressum in vita spiri-
tuali plurimum retardent.

Detrahitio. Ex his linguam inordinationibus est, Detrahere alijs ob lapsus & defectus leuiiores proximi, qui nec mem illum reddunt, nec cum caritate pugnant. Ut autem homo teneat mem-
dum cauendi hoc peccatum, diligenter attendat ad eius radicem. Vna est radix nobis a prima natura corrupta

DE MORTIF. VOLUNT 519

maligna procliuuitas censendi aliorum mores, vitiaq; aliena notandi. De qua S. Hieronymus ita scribit: *Tanta bus* *Ep. ad C.*
in mali libido mentes hominum inua *lantiam.*
si, ut etiam qui procul ab alijs vitijs re
cesserunt, in istud tamen, quasi in extre
mum diaboli laqueum incidant. Alte
ra radix est interna inuidia, quz homi
nem contristat & mastrum reddit ob
prosperos proximi successus, & idcirco
ad imminuendam tristitiam, vbicun
que potest, famam illius denigrare co
natur. Postrema est occulta quaedam su
perbia, qua homo de se praesumit, &
anteponi vel certè exaquare vult alijs,
atque eam ob rem conatur eorum no
men deprimere.

Cum igitur hę sint detractionis radi- ces & fōtes, hominiq; necessitas ingēs- ta cūbat illas excindēdi ex intimis cor- dis sui viscerib⁹, quid aliud expectādū est, si à veteri obstandi consuetudine nō discedat, nisi vt in grauissima se pre- cipitē agat peccata? & impleatur quod dixit sapiens: *Labia in sibi: is pra: ipit a* *Ecol. 10.*
hant eum. Initium verborū eius stultiti
na, et nouissimū oris illi⁹ error pessim⁹.
quasi dicat: initium facit ab estuē his

114 II. PARS TRACTVS

rebus leuibus, & augeſcente paſſione
 ac incuria paulatim progreditur ad
 grauiora, quæ Deum & homines of-
 fendunt. Deinde etiamſi detractio pro-
 ximi fiat de rebus leuioribus, tamen
 contra voluntatem Dei peccatur, qui
 in lege ſua omnibus imperat, vt bo-
 num in verbis & factis alijs præbeat
 exemplum, & nemini ſint offendere-
 lo. at qui alijs facile detrahit, conat
 bonam eorum famam, qua exemplo
 bono alijs erant, imminuere; & de-
 ſtruit, quod Chriſtus ædificauit; ma-
 iorimè cum ſepè contingat vt ex leuiſſimo
 defectuum narratione, qui vitijs bo-
 nis imponuntur, magnum oritur ſcân-
 dalum apud eos, qui ſuſpiciantur cum
 leuioribus vitijs non poſſe non eſſe cõ-
 iuncta alia grauiora. Accedit, quod
 etiamſi detractioes magni momen-
 ti non ſint, tamen iniuriam aliquam
 proximo, cui detrahitur, inferunt; nã
 etſi famam bonam illi non profunde
 rripiant, tamen minuunt, & deſpicibi-
 liorem alijs reddunt, amorem quoque
 fraternum aliquandò diſſuunt, & ce-
 ritatis ardorem tepefaciunt.

CERTÈ maiorem in modum ca-
 uendam

DE MORTIF. VOLVNT. 137

uendum est, ne quis audeat etiam in rebus paruis alicui detrahere: nam se- re fit, vt qui se assuescit leuioribus ex- probationibus, data occasione, vel or- ta magna animi perturbatione, non verecundetur etiam grauiores lapsus palam patefacere. Ac nonnunquam contingit, vt licet obrectatio sit de re modica, tamen quia contra virum mag- na sanctitate conspicuum fit, aut con- tra Superiorem, grauissime diuinam offendat maiestatem. MOYSES Æthio- pissam quandam coniugio sibi copu- larat. eam ob rem Maria eius soror ve- hementer succensuit, & quæsta est. At Deus molestè tulit hanc obmurmu- rationem Mariæ, & in pœnam lepra- tam tetra eam, vt expendit B. Grego- rius, contexit, vt breui tempore dimi- diam partem carniū eius exederit. Cum sancto Projecto Episcopo, ordi- nibus tantum minoribus initiato, qui- dam amici genere nobiles aliquandò cenarant, inter quos tres viri pietatis studiosi, dum vel mortificandi sui cau- sa, vel religionis ergò negant se velle carnis vesci, alij verò conuiuæ ea de causa eos ludibrio habet. Projectus ir- riores

Num. 12.
L. 12. Regist.
c. 13.

Surius in
Januar.

¶ II. PARS TRACTATVS

risores serid̄ commonuit, ne pio-
rum instituto detraberēt. verū cum
illi non æquis auribus ad monitionem
exciperent, Deus grauissima animad-
uersione obirectatores puniuit. nam
cænaculum, in quo mensæ accubue-
rant, quod erat in summa ædium par-
te, à fastigio ad imū vsq; sectū, dimidia
in qua detractores illi confederāt, cor-
ruit, Proiecto cum alijs tribus socijs in
columni & saluo in sua. Ex quo casu dis-
cimus, magnū studium ponendū esse
in praua illa inclinatione de alijs male
loquendi mortificanda, audien̄dam
vocem spiritus sancti sic nos alloquitur.
Custodite vos à murmuratiōe quia
nihil prodest, & à detractiōe parit̄
linguæ: quoniam sermo obscurus in ter-
ra non ibit. Præcipuè autem labo-
randū est ne obloquamur Prælatos, Su-
perioribus, & Dominis, etiam si reuera
culpa non careant, nam & grauius pec-
camus, & damnū maius incurrimus.
Vnde magna verborū exaggeratione
scribit B. GREGORIUS. Admonēdi sunt
subditi viri, q̄ ordinis viri, ut cū ma-
gistro-ū facta conspiciunt, ad se non
rodeant, & de eorum incorpationibus

Imp. 1.

Lib. 12. 70
84. 6. 21.

DE MORTIF. VOLVNT. 517

*nō prafumāt quia nō est difcipul' ſuper Matt. 23.
magiftrū. nec ſeruus ſuper Dominū ſuū.*

CAPVT XXIX.

*De mortificando abuſu detegen-
di arcana.*

ALIVS lingue abuſus eſt, pateface-
re arcana, vel que in ſecreto audi-
ta ſūt, vel certè ſilentiū poſtulant, non
quidē quādo eū zelo caritatis patefa-
cta ſūt ei, qui malo mederi poteſt, aut
zelo iuſtitie ei, cui ratione iuriſdictio-
nis incūbit illa cognoscere, ſed alijs qui
buſ neutra conditio ineſt; idq; facere,
nō alia de cauſa, quā quia ita collibuit,
aut vt gratia aliqua apud audientes in-
tatur; hic enim abuſus corrigendus
eſt, & ſtudio mortificationis tollendus.

Et ſunt quidam in hoc genere tam
leues, vt quoties in ſecreto alicuius no-
titiā venēre, cōrinere ſe nequeāt, quin
confeſſim illud prodant ſuis amicis,
imò cupidi ſunt talium rerū explican-
darū, tantū vt alijs poſtea cōmemo-
rēt, ac deniq; faciunt cum magno au-
ditorū offēdiculo, dū ſæpenumerò ſit,
vpreſentes adſint de quibus ſermo in-
ſtituitur. Hi ſunt, inquit Scriptura ſa-
cra, ſimiles mulieri parturienti, que vbi
hora

Eccl. 19.